

לחם לא אכל ומים לא שתה

אבל א"כ יש לתמוה דאם נמסרה לו התורה במתנה, א"כ מדוע היה שם ארבעים יום, הלא היה יכול להיות שם חצי יום או חצי שעה, ולקבל את התורה במתנה, וליירד וללמדה לבני ישראל. ועוד, הלא מצינו בגמרא בנדירים דף ל"ח ע"א שכל ארבעים יום שלמד משה תורה עם הקב"ה היה יושב ומשכת, ורק ביום הארבעים ניתנה לו במתנה, ופירש מהרש"א ע"פ רש"י בחומש שא"א ללמוד תורה בכזה זמן וממילא הוכרח לתנו במתנה, הרי שבסופו של דבר כל הנתינה היה במתנה שקיבל משה מהקב"ה, וא"כ מדוע היה שם ארבעים יום ולילה, וכבר ביארו בזה בעלי המוסר שהכוונה בזה להורות שא"א לקנות תורה אא"כ מתייגעים, ואח"כ באמת קנין התורה בא מאליו, שמקודם יגעת, ואח"כ ומצאת, זה כמו מציאה הבאה מאליה, ועל דרך המוסר בודאי זה אמת, אבל אנו לפרש פשוטו של מקרא באנו.

והנה בפסוק שלפנינו לגבי לחות השניות נאמר שהיה שם ארבעים יום "לחם לא אכל ומים לא שתה", ואף שלא מצינו לשון זה בפרשת משפטים בלוחות הראשונות, אבל כבר ציין הראב"ע שם שמפורש בפרשת עקב שמשא רבינו אמר להדיא (ט-ט) בעלתי ההרה לקחת לוחות אבנים לוחות הברית ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי, וכבר ציין ראב"ע ע"ז: וזה פלא גדול לא היה כמוהו לפניו, אבל לכאורה צ"ב מדוע היה על משה לצום ארבעים יום בכדי לקבל את התורה [ועוד פעמיים, ואולי שלש], הלא התורה נתונה לבני אדם שהם כן אוכלים ושותים, ולא ניתנה תורה למלאכי השרת אלא לבני אדם, א"א לברך בהמ"ז אא"כ אוכלים סעודה, וזה בודאי היה מסירות נפש מצדו של משה [וכמש"כ רש"י ריש דברים שמשא מסר נפשו על מסירת התורה ושנצטער עליה, הרי שלא היה פשוט למשה שלא לאכול ולשתות כ"כ הרבה זמן], שלכן נקראת התורה על שמו, אבל לא ברור הטעם והסיבה שמחמתה הוצרך משה למסור נפשו ולצום ארבעים יום ולילה [וכאמור קשה לומר שזה היה מחמת התמדה, דהרי לבסוף הרי ניתנה לו כל התורה כולה במתנה]. וגם בזה יש להעיר כנ"ל שלא מצינו שהקב"ה יצוה אותו ע"ז, וקצת נראה מלשון משה בפרשת עקב "לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי" שזה היה בא מצדו של משה, וזה המסירות נפש שהוא הראה בשביל קבלת התורה, אבל כנ"ל לא מובן מדוע הוצרך למסור נפשו. ולפי הפשטות מבינים שזה היה בתור הוראה לבני ישראל, שאין ד"ת מתקיימים אא"כ ממית עצמו עליה, אבל לא מובן היטב, איזה מין מסירות נפש היא זו לגבי כלל ישראל המקבלים את התורה, הלא אין זה תפקיד האדם לצום ארבעים יום ולילה, ואדרבה יום מתן תורה הוא יו"ט שבו אוכלים ושותים, ולכו"ע חייב לקיים 'לכם' בשבועות ואסור לצום.

ובאמת מעניין שהאווה"ח בפרשת כי תשא מדייק מלשון הכתוב לחם ומים, דהו"ל לא אכל ולא שתה, וביאר דדוקא לחם ומים לא אכל ושתה אבל אכילה אחרת ושתיה אחרת אכל ושתה 'כאומר [תהלים] ותורתך בתוך מעי, גם נמשלה למים', ומבואר שהוקשה לו איך באמת חי בלי אוכל ומשקה לארבעים יום, ומתוך שהיה לו אוכל אבל זה לא היה אוכל גשמי אלא אוכל רוחני, שהתורה יכולה להיות אוכל ומים לחיות נפש האדם. והנה דבריו סתומים ולא ציין לזה מקור, אבל באמת בשמו"ר כאן

כי תשא תשפ"ד שלום רב

ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים [לד-כת]. והנה הפסוק כאן עוסק בארבעים יום של לוחות שניות, אבל כבר בלוחות הראשונות, בסוף פרשת משפטים, כתוב ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, ובעצם לפי דעת חז"ל וכמעט מפורש כן שמשמע כן בפרשת עקב, היה גם עוד ארבעים בין י"ז בתמוז לר"ח אלול שזה היה מעמד של תפלה – ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי אמר ה' להשמיד אתכם, הרי לנו שהיו שני תקופות של ארבעים של תורה, ותקופה אחת של ארבעים של תפלה. והנה לפי הפשטות, וכן מבואר בהרבה מקומות, בארבעים יום של תורה הוא יושב ולמד תורה עם הקב"ה כל אותו הזמן, ואז כשגמר את התורה הוא ירד למדבר סיני ללמד תורה לעם ישראל שחיכו עוד בואו. וקצת משמע כן מלשון הפסוק סוף משפטים: עלי אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם, והיינו שהקב"ה הוצרך ללמד אותו את כל התורה. וכן משמע מלשון הפסוק בפרשת ואתחנן [ה-כת] שלאחר מתן תורה אומר הקב"ה למשה ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם, הרי מבואר שמשא רבינו היה צריך ללמוד את כל התורה כולה ביחד עם הקב"ה בארבעים יום הראשונים, בכדי שאח"כ יוכל ללמדה לבני ישראל, כך נראה לפי פשוטו. ועיין רמב"ן על פסוק זה שמפרש שהפסוק מספר שלא היה חילוק בין הקבלה הראשונה לשניה שלא יחשוב שכבר למד התורה בפעם הראשון ולא יצטרך עתה לעמוד שם הרבה, ולזה מספרת התורה שהוצרך להיות שם ארבעים יום ולילה גם בפעם השניה בכדי שילמוד את כל התורה כולה מפי הקב"ה. וזהו פשוטו.

אלא שיש להעיר שבשני הפסוקים המדברים ע"ז שנצטוה משה לעלות להר לאחר מתן תורה לא כתוב להדיא שהקב"ה ילמד אתו תורה, אלא כתוב 'ואתנה' לך את לחת האבן וגו', או כתוב 'ואדברה' אליך, ובודאי לא כתוב לכמה זמן הוא מצווה לעלות ולהשאר שם, ואדרבה במשפטים זה סתום 'והיה שם' אבל לא כתוב לכמה זמן, וכן לשון הפסוק 'ואתה פה עמד עמדי' אבל לא כתוב לכמה זמן, והרי זה בודאי לא לעולם, וא"כ היה אפשר לומר שמצדו של הקב"ה היה מספיק שיהיה משה בהר רק לתקופה קצרה, ובפרט אם רק צריך ליתן לו את התורה. ועיין עוד בלשון הפסוק [לא-ית] ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדות, ופירש"י לדבר אתו החקים והמשפטים שבואלה המשפטים, הרי אדרבה משמע מרש"י שבארבעים יום אלו הוא לימד אותו רק פרשת משפטים, משום שזה אמר להם בהר סיני כמו שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם, אבל לא כתוב כאן שהקב"ה למד עמו כל התורה כולה באותן ארבעים יום.

והנה בדרך הטבע בודאי א"א ללמוד את כל התורה בארבעים יום, ובהכרח שזה היה כעין נס שהקב"ה מסר לו את כל התורה במתנה, וכן מפורש ברש"י בשם תנחומא בפרשת כי תשא [לא-ית] ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן שלא היה יכול ללמוד כולה בזמן מועט כזה,

והנה מצינו במדרש [ש"ר פכ"ח אות א'] שהמצב נהיה כ"כ קשה עד שהקב"ה הוצרך להתערב בכדי להגן על משה: באותה שעה בקשו מלאכה"ש לפגוע במשה. מה עשה בו הקב"ה? צר קלסטירין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישים הימנו? לא זה שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו כו' אמר הקב"ה למשה לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם.

מדרש זה תמוה, דכי משום הכרת הטוב לאברהם לכן הם צריכים להתבייש ולהכנע לתביעת משה, שלפי דעתם היא תביעה מוטעית ואסורה? וביותר קשה, וכי הוצרכו המלאכים למאכלו של אברהם שכאילו היו רעבים ואברהם האכילם, וכי בכלל יכולים מלאכים לאכול מאכל בני אדם, הלא כל מאכלם הוא לחם רוחני כמו המן, וא"כ מה להם ולסעודת אברהם? ואמנם י"א בחז"ל, וכן פירש"י, שהם באמת לא אכלו אלא שעשו כמו שאכלו משום שלא ישנה אדם מן המנהג, אבל בחז"ל בגמ' מצינו להדיא לא כן, וכ"כ התוס' בב"מ שיש מחלוקת בזה בחז"ל, ובתנא דבא"ר מפורש: כל האומר לא אכלו מאכלי השרת אצל אברהם לא אמר כלום אלא בצדקתו של אותו צדיק ובשכר טורח שטרח פתח להם הקב"ה את פיהם ואכלו. הרי להדיא שלדעת חז"ל הם אכלו, אבל זה גופא תמוה, מה הם אכלו, וכי מלאכים צריכים לאכול, וכי יש להם תאות אכילה?

ואכן מהראשונים משמע [עיין מאירי בחולין ובדע"ז וירא] שתשובת הקב"ה למלאכים היתה שאכלו בשר וחלב ביחד ולא שמרו את התורה, וממילא איבדוה. אלא שזה צ"ע, שמלבד שלשון כזה לא כתוב במדרש, אבל וכי משום שהמלאכים האלו אכלו ממילא איבדו כל צבא השמים את התורה? וגם צ"ע, וכי בא הקב"ה להזכיר למלאכי השרת עבירות שעשו? הדבר לא מובן.

***

רגילים אנו לחשוב שהתורה היהודית היא דת של מעשים, של מצוות ודינים, תרי"ג מצוות. אם פעולה זו היא מצוה אז טוב, ואם לא לא. ואמנם זה אמת, אבל זה רק חצי התמונה, כי אמנם סוף מעשה, בסופו של דבר צריך להיות מעשה, אבל במחשבה תחלה.

מה קובע קדושה ורוחניות, חפצא דקדושה, ומה קובע טומאה וגשמיות? ניקח בהמה. אין לך דבר גשמי כמו בהמה. אבל אם האדם מפרישה במחשבתו לקרבן, אז היא נהפכת לבהמה שיש קדושת דמים או קדושת הגוף. ניקח חתיכת עור של בהמה, זה אשפה, ואפילו אם מעבדים אותה זה אשפה. אבל אם מעבדים אותה לשם מצות תפילין, אז היא קדושה. כמו"כ חוט של צמר או פשתן, שזה אשפה, ואפילו אם נשזר אותו אשפה, אבל אם נשזר אותו לשם מצות ציצית, אז זה נהפך להיות חוטין של מצוה, שכבר אסור לזורקו לאשפה.

הדין של "לשמה" במצוות, הוא יסוד מהותי בכל התורה כולה. המחשבה מעצבת את המעשה. האדם יכול לעשות הרבה פעולות, אבל אם מחשבתו שלא כהוגן, אז זה לא שווה כלום. אם הוא אוכל כזית מצה שלא נאפית לשמה, אין זה עשייה, כי סוף מעשה במחשבה תחלה. מאידך ספר תורה שכתבו מין – לפי כל דקדוקי ההלכה ובהידור היותר טוב – ישרף, כי זה תלוי רק במחשבת המין אף שפעולתו היתה כהוגן.

תפלת שמו"ע, תלויה בדיבור של הפה, שזה מעשה, אבל אם היא בלי כוונת הלב, אז לא יוצאים ידי שמו"ע

מבואר להדיא שהיה ניזון מזיו השכינה, כלומר בכלל לא היה לו צורך לאכול ולשתות, וזה הובא במשך חכמה, ובוה יישוב מדוע לא נזכר שלא אכל ולא שתה בפרשת משפטים, וביאר שבלוחות הראשונות היה כ"כ כח של קדושה עד שלא היה חידוש בזה שלא אכל ושתה, ולכן זה לא נזכר, ורק בלוחות השניות שאז פחת כח הקדושה, אבל אעפ"כ גם בזה לא אכל משה וזה החידוש, ועיי"ש. ועיין גם בגמ' יומא דף ד' ע"ב שמשה היה בהר ששה ימים למרק אוכל ומשתה שבמעיו כדי לדמותו למלאכי השרת, ועיי"ש. והנה במ"א י"ט פ"ח כתוב על אליהו וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה, ושם כתב הרד"ק שזה לא כמו אצל משה, שאצל משה לא כתוב שהלך בכח האכילה ההיא, אבל אצל אליהו נשתהא המאכל באיצטמוכא ולא בשלה אותו הכח המבשלת ולא משכה אותו כח המושך ונזון הגוף באותו מאכל ארבעים יום וארבעים לילה, ועיי"ש, אבל אצל משה זה היה בגדר נס.

ואולי יש לחדש בכ"ז מהלך חדש, שבאמת מה שהיה משה בהר כ"כ הרבה זמן לא היה מחמת שנצטוו לכן מהקב"ה להדיא, וגם לא משום שהיה צריך ללמוד כל התורה כולה בארבעים יום, וגם מה שלא אכל לחם ושתה מים לא היה מחמת שהיה ע"ז מצוה מפורשת, אלא שמשה מדעת עצמו החליט שבכדי לקבל את התורה ולמסרה מהשמים לארץ הוא לא יצליח בזה אא"כ הוא ישאר שם ארבעים יום וארבעים לילה ולא יאכל לחם ולא ישתה מים, ורק באופן זה יצליח, ולא עשה כן משום שהיה צריך ללמוד תורה וללמדה לבני ישראל או בשביל הקבלה של כלל ישראל, אלא שעשה כן מטעם אחר לגמרי, דהנה יודעים אנו מהרבה מקומות בחז"ל שהיו למשה שתי תפקידים בשעת העברת התורה מהשמים לארץ, אחד שהיה מוטל עליו להכין את בני ישראל לקבלת התורה, ובודאי זה לא פשוט להיות השליח והסרסור לדבר עם מליוני אנשים שיהיו כאיש אחד בלב אחד לקבל על עצמם ועל זרעם עד סוף כל הדורות את כל התורה כולה, שאפילו לא ידעו מה כתוב בה, זה מהעבודות קשות במקדש. אבל זה רק חצי העבודה.

אבל עוד מזה היה מוטל על משה להלחם עם הפמליא של מעלה, עם המלאכים והשרפים וחיות הקודש שהם בשמים, כי הלא הם התנגדו באופן חזק שהתורה תימסר מהשמים לארץ, תנה הדרך על השמים מה אנוש כי תזכרנו, ועיקר טענתם שהבריאה של האדם לא ראויה לקבל את התורה, האדם הוא בריה פחותה, בעל תאוה, מלא מחלוקת וקטטה ושקר, הוא סתירה למציאות התורה שהיא מציאות רוחנית, וזה אותה הטענה שהיתה למלאכה"ש בשעת בריאת העולם שהם התנגדו לבריאת האדם בכללה מטעמים אלו, אלא שבשעת בריאת העולם הקב"ה הכריע כנגדם [אף שבשעת המבול כמעט שהתחרט בו ואמר שבאמת המלאכים היו צודקים], אבל עכשיו שהתנגדו למתן תורה אמר הקב"ה למשה שעליו מוטל להשיב להם תשובה ולהלחם עמם, ומשה היה צריך להלחם לחטוף את התורה נגד כח המלאכים, וזה באמת מהעבודות הקשות, שמתחלה לא הצליח משה בזה. והנה אנו יודעים מהגמ' בשבת שמשה רבינו התווכח אתם להראות להם שאדרבה אין למלאכים שום צורך בתורה שהרי אין בהם תאוות ולא שייך אצלם כאו"א וכל מצוות התורה, ולכן אדרבה התורה נחוצה לבני אדם, וזה חלק אחד מהוויכוח אתם. אבל עדיין לא הועיל.

והיינו שהאדם יכול לקדש את אכילתו שתהיה כמו קרבן ע"ג המזבח, וכמו שקרבן שהוא באמת בהמה גשמית יכול להתקדש ולהתעלות על ידי כח המחשבה של לשמה, וכן יכולה ליפסל על ידי מחשבת פיגול ומחשבת שלא לשמה, כמו כן אכילת האדם, היא יכולה להתקדש על ידי מחשבה לשמה וליפסל על ידי מחשבה האסורה. וזה מפורש ברמ"א אור"ח סי' קס"ז ס"ה: מצוה להביא על כל שלחן מלח כו' כי השלחן דומה למזבח והאכילה כקרבן וכו', ובמשנ"ב סקל"א: והאכילה שאדם אוכל לחזק כוחותיו, ועי"ז יהיה בריא וחזק לעבודת השם, עכ"ל, והן הן הדברים.

***

השלחן של אברהם אבינו, שעבודת ה' שלו ע"י מדת החסד לא נבעה מכח הצורך של הנצרך אלא מכח מה הוא אף אתה, שכמו שהקב"ה גומל חסדים וקובר מתים ומבקר חולים אף אתה, והלכת בדרכיו, זה מציאות הרוחנית שהאדם נצטוו להיות רוחני כמו הקב"ה [וכמו שכתוב במדרש שא"ל הקב"ה לאברהם: תפסת אומנתין], החסד שלו היה חסד אלקי, וכמש"כ ושמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. ולכן כשבאו המלאכים לביתו של אברהם והוא הגיש להם אוכל, הנה בודאי המלאכים לא אוכלים אוכל גשמי כי הרי הם מלאכים, ולכן לא רצו לאכול. אבל הם אכלו, וכנ"ל בחז"ל, משום שבאמת הם לא אכלו אוכל גשמי אבל אכלו אוכל רוחני.¹

וביאר הדבר הוא שזכות מחשבתו וטוהר לבבו של א"א שינתה את מציאות המאכלים האלו מגשמיים לרוחניים, זה לא היה רק לשון מתובל בחרדל, אלא זה נהפך למאכל אבירים, למאכל של מלאכי השרת. ולכן מאריכה התורה כל כך בפרטי הסעודה של אברהם, כי בכל הכנה והכנה היתה לשמה, והרי זה נהיה כספר תורה, כמו עור של בהמה שעובד לשמה, וממילא עכשיו הוא נהפך לספר תורה – אוכל ששמו ספר תורה!

ולכן כאשר טענו המלאכים שהאדם הוא מדאי גשמי מדאי בהמה בשביל לקבל ולקיים את התורה ולכן על התורה להשאר בשמים, כי איך ישתמש האדם עם התורה, הלא בהכרח שהוא לא יקיימה כראוי, ולכן טוב יותר שלא ליתנה לו, לכן צר הקב"ה פני משה כפני אברהם ואמר למלאכים אי אתם מתביישיין ממנו, כלומר אתם אכלתם סעודה בתוך ביתו, וכי איך אפשר למלאך לאכול מאכל גשמי, הלא הוא אוכל רק לחם אבירים ולא פר מתובל בחרדל. אבל כשאברהם הכין את המאכל הרי המאכל נהפך להיות רוחני, ולכן הם אכלו אותו, וממילא הוא הראה להם שעל ידי כח המחשבה וטהרה השכל יכול האדם החומרי להקדיש את גשמיותו ולהפכה לרוחניות, וממילא בטלה טענת המלאכים, כלומר גם אדם יכול להתנהג כמלאך אע"פ שהוא נשאר בתוך גופו.

אבל עכשיו אברהם שוב אינו, ומדרגת האבות שוב לא קיימת, ולכן כאשר בא משה וטענתו עמו להוריד את התורה, טענו המלאכים שאולי מדרגה זו היתה שייכת בימי האבות, אבל עכשיו מי יימר שזה שייך להגיע לכזה מדרגה, מה אנוש כי תזכרנו, ולכן מטעם זה החליט משה שאם הוא רוצה להכריע את

(לפעמים), זה גוף בלי נשמה, וגוף בלי נשמה זה דבר מת. גם בהלכות שבת הדין כן, אם אני חורש בכוונה לחרוש, חייב סקילה, אם אני חורש בכוונה לגרור ספסל, אף שהתוצאה היא שורה, אבל זה אינו מתכוין ואינו פ"ר, ואז מותר לכתחילה. אותו מעשה, מחשבה אחרת, אחד סקילה, והשני מותר. בכח המחשבה להגביה או את המעשה או להשפילו.

ופשוט לפ"ז שככל שמחשבת האדם זכה יותר ובהירה יותר, כן מתקדש החפץ יותר. החולין נהפך לקדושה על ידי מחשבה, וככל שהמחשבה גדולה כן תגדל קדושת החפץ.

ולכן הרהורי עבירה קשים מעבירה, שזה דבר תמוה לכאורה, אבל זה משום שמעשה העבירה עצמה תלוי בגוף האדם ובחומריותו, והרי הוא מטמא את גופו כאשר הוא עובר, אבל הרהורי עבירה מטמאים את כלי השכל, את הכח האלקי הניתן לאדם בפרטיות בכדי לקדש ולטהר את עצמו, וזה קשה יותר, כי הכלים האלו ניתנו לו בדוקא בכדי להקדיש את החולין.

ומבואר שלכל דבר יש גוף ונשמה, הגוף תלוי במעשה האדם בין לטוב ובין למוטב, אבל הנשמה תלויה בכוונת האדם, וגם זה בין לטוב ובין למוטב, ויש בכח המחשבה להקדיש את המעשה או לטמאו.

והנה בודאי צריך להסביר שמחשבה לבד אינה כלום, כלומר אפשר לפעמים שאדם יחשוב שהוא כולו לשמים, וכל מחשבתו היא רק לש"ש, אבל יעשה מעשים מכוערים, הוא יכול לעבוד ע"ז ויחשוב שזה לשם שמים וכמו שאירע בעגל – חג לה' מחר, וזה בודאי עבירה גדולה, הוא יכול לחלל שבת ולחשוב שהוא עושה מעשה שמים, זה עבירה עצומה. ובודאי אין המחשבה עיקר אלא המעשה. אבל אין זה סתירה לגדלות המחשבה. כי מעשה בלי מחשבה גם זה אינו שוה כלום. האדם השלם הוא שלם במחשבתו ובמעשהו, כי רק האדם השלם מצרף את מחשבתו למעשהו. היהדות היא צירוף וטוהר המחשבה לדקדוק ההלכה והמעשה.

הנה ענין זה מיוחד דוקא אצל בריאת האדם שיש אצלו מיזוג בין המחשבה והמעשה. אצל בהמה אין מחשבה כלל, והכל תלוי בגוף, ואילו אצל מלאכים אין גוף בכלל והכל תלוי ברוחניות שלהם, אין אצלם מיזוג, ולכן כרגיל הם יכולים לאכול רק מן שהוא לחם רוחני שאין בו פסולת ולא נכנס לתוך הגוף, ורק אצל האדם שהוא יחיד בעולם שיש לו שני הכוחות, הכל תלוי בטהרת המחשבה ובדקדוק המעשה.

אבל בעולם המעשה שלנו, אף שהאוכל הוא דבר גשמי, אבל אפשר להקדישו ע"י כח המחשבה. כלומר האדם שבדעתו הוא שאינו אוכל אלא למען עבודתו יתברך, בכדי שיוכל להתחזק לעבודת הבורא ולא לתאות האכילה, אצלו נהפך המאכל מגשמי לרוחני. וככל שייגדל זכות מחשבתו וטוהר דעתו, כמו כן תגדל הרוחניות של אכילתו. עד שהצדיק הגמור, שכל כולו לשם שמים, כל מאכלו הוא מאכל רוחני. וזה הרעיון של שי"י, שמכיון שהוא מאכל הצדיק, אין זה מאכל גשמי, אלא מאכל רוחני, שהרי נתקדש הוא במחשבה.

וזה מה שאמרו חז"ל ששולחנו של אדם דומה למזבח,

1. ולפ"ז אפשר שאין סתירה בין מקורות חז"ל אם אכלו המלאכים של אע"ה או לא, שהתוס' כתבו שנחלקו בזה חז"ל, ולפמש"כ לכו"ע אכלו כפשטות לישנא דקרא, אלא שלא אכלו את המאכל הגשמי הפשוט כי זה באמת מלאכים לא אוכלים, אבל מכיון שנהפך המאכל לרוחני ממילא יכלו לאוכלו ולכן אכלוהו, והמחלוקת היא רק אם אפשר להם לאכול מאכל גשמי, אבל לכו"ע אכלו מאכל רוחני.

אע"פ שבאמת הוא נשאר בן אדם, ומכיון שמצינו בכל התורה כולה שארבעים יום זה הזמן שבו יכול האדם להשתנות, וכמו עובר במעי אמו שמפסיק מלהיות מיא בעלמא לאחר ארבעים יום ונהיה עובר [וכ"כ ספורנו סוף משפטים שמה היה בהר ארבעים יום כימי יצירת הולד 'לקנות תחתיו שם הויה נכבדת'], וכן להיפך המרגלים שהיו אנשים כשרים נתהפכו לרשעים במשך ארבעים יום, וכן תהליך התשובה הוא מר"ח אלול עד יוה"כ שהוא ארבעים יום, וכן עונש המלקות הוא ארבעים יכנו שזה יכול להפוך את האדם למציאות אחרת, ולכן במשך הזמן הזה הראה משה למלאכים שהוא יכול להגביה את עצמו למדרגה עצומה זו ומחמת זה נהיה מוסר התורה, וזה באמת המדרגה הגדולה שכל אדם חייב להגיע אליה, להשאר גשמי כי הוא בן אדם, אבל לטהר את מחשבתו ואת מהותו עד שכל גשמיותו מתהפכת להיות עבד ד' לגמרי!

טענת ופקפוק המלאכים, לכן הוא צריך להשאר בהר לתקופת זמן בלי לחם ובלי מים גשמיים, שמה רצה להוכיח למלאכים ששייך לב"ו להתעלות למדרגה רמה כזו עד שהוא יכול להיות מלאך שלא צריך אוכל, וכמו שהמלאכים מתקיימים על לחם רוחני כמו"כ יכול משה שהוא ב"ו לזכך את עצמו להגיע למדרגה רמה כזו עד שהוא לא צריך אוכל, וכלשון הגמ' ביומא למרק ממעיו מאכל ומשתה להדמות למאכי השרת, וכמו שאאע"ה קידש את עצמו עד כדי כך שמאכלו הגשמי נהיה מאכל רוחני שמלאכים אוכלים ממנו, כמו"כ יכול האדם לקדש את עצמו עד כדי כך שהוא לא צריך אוכל גשמי, וממילא בטלה טענת המלאכים שהאדם הוא גשמי מדאי וקרוב לבהמה עד כדי כך שאינו יכול לעלות בקנה אחד עם התורה, מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, וזה המסירות נפש של משה שהיה בהר כ"כ הרבה זמן, וזה מה שרצה להוכיח למלאכים שהאדם אף שהוא גשמי אבל הוא יכול לקדש ולטהר את עצמו ולהפוך לכלי רוחני